

XORAZM VILOYATIDA ADENOID KASALLIGINING O'ZIGA HOS KECHISHI

**Abdalov Ilxom Batirovich.,
Esamuratov Oybek Ibragimovich.,
Karimov Rasulbek Xasanovich.,
Rajabova Moxinabonu Oybek qizi.
Urganch davlat tibbiyot instituti.**

Mavzuning dolzarbligi. Hozirgi kunda Xorazm aholisi orasida adenoid kasalligi bilan kasallangan bemorlar sonini ortishi va uning ekalogik sharoitga bog'liqligi xorazm otorinolarologlarining dolzarb muammolaridan biri bo'lib kelmoqda. Buni adenoid bilan kasallangan bemorlarni KTMP, OP va QOP hamda xususiy klinikalarga kundalik murojaatlar sonini ko'payishidan ko'rishimiz mumkin. Muammoning jiddiyligini adenoid bilan og'rigan bemorlarning umumiy ahvolining o'zgarishi, burundan nafas olishning qiyinlashishi, burundan ajralmalar kelishi va ish qobiliyatining pasayishidan hamda bemorning uyquchanligidan bilib olish mumkin.

Tekshirish materiallari va usullari. Tadqiqotlar uchun Urganch davlat tibbiyot instituti klinikasiga 2024-yil davomida murojaat qilgan bemorlar hisobi olindi.

Orqa va oldingi rinoskopiya, lateral rentgenografiya, endoskopiya tekshiruvlari qilindi.

Natijalar va tahlili. Keyingi vaqtlarda xorazm xududida adenoid kasalligi ko'pchilik yoshlarda ko'p uchramoqda. Adenoid kasalligini kelib chiqishini bir qancha sabablar bilan bog'lash mumkin. Shulardan, Qayta qayta tez tez shamollashlar, natijasiz uy shoitida davolanishlar, Orol dengizining qurishi va chang to'zonlarning hamda turli xil kimyoviy birikmalarning havoga ko'tarilishi ekologik muhitning yomonlashuvi muhim o'rinni egallamoqda. Bemorlarning anamnezidan ko'pchiligi kasallikdan aziyat chekib bir necha yillar davomida uy sharoitida turli hil tomir toraytiruvchi vositalar qo'llaganliklarini takidlashmoqdalar. Bemorlar asosan burundan nafas olish qiyinligiga, burun oqishiga, burunhalqumdagi noxushliklarga, xurрак otishiga va bosh og'rig'i hamda umumiy holsizlik bilan birga diqqatning susayishi bilan murojaat etmoqdalar. Bemorlarda quyidagi davo muolajalari o'tkazilgan:

Adenoid kasalligining 1-darajasida antigistaminlar (Diazolin, suprastin, setirizin, dezloratadin, loratadin va boshqalar), antibiotiklar, tomir toraytiruvchi pereparatlar va 2%-protorgol tavsiya qilinmoqda.

Adenoid kasalligining 2-3 darajalarida jarrohlik avariylari bajarilmoqda va sport bilan shug'ullanish tavsiya etilmoqda.

Xulosa: Adenoid kasalligi bolalar orasida keng tarqalgan kasallik bo`lib o`z vaqtida tashxis qo`yish va davo qilish muxim ahamyatga ega. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko`rsatadiku erta bosqichda konservativ yondashuv samarali bo`lishi mumkin. Ammo asoratlari xavfi yuqori bo`lgan hollarda jarrohlik amaliyoti to`g`ri yo`l hisoblanadi. Profilaktik choralar maqsadida immunitetni mustahkamlash va infeksiyalarni o`z vaqtida davolash va sport bilan shug`ullanish tavsiya qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Каримов Р., Аvezов М. Оценка перинатальных случаев смерти, уровня и состояния заболеваний уха, горла и носа //Журнал вестник врача. – 2021. – Т. 1. – №. 1. – С. 60-63.
2. Каримов Р. Х. и др. БОЛАЛАРДА РИВОЖЛАНГАН ЎТКИР БУРУН ЁНДОШ ШИЛЛИҚ ҚАВАТЛАРИНИНГ МОРФОМЕТРИК КЎРСАТИЧЛАРИ //E-Conference platform. – 2025. – Т. 1. – №. 29-noyabr. – С. 70-72.
3. Каримов Р. Х. и др. БОЛАЛАРДА ЎТКИР РИНОСИНУСТЛАРДА БУРУН ЁНДОШ БЎШЛИҒИ ШИЛЛИҚ ҚАВАТЛАРИ ПАТОМОРФОЛОГИК ЎЗГАРИШЛАРИ //E-Conference platform. – 2025. – Т. 1. – №. 29-noyabr. – С. 67-69.
4. Саидов Ш. и др. ЖАНУБИЙ ОРОЛБЎЙИ МИНТАҚАСИДА СУРУНКАЛИ ТОНЗИЛИТНИНГ ЖАРРОХЛИК АМАЛИЁТИДАН КЕЙИНГИ МОРФОФУНКЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАРИ //South Aral Region Medical Journal. – 2026. – Т. 2. – №. 3. – С. 74-77.